

RAPPORT 2014:23
ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING

ELKABEL UTMED VÄG 506

RAÄ 14
RYKET 1:3 M FL
STORA ÅBY SOCKEN
ÖDESHÖGS KOMMUN
ÖSTERGÖTLANDS LÄN

VIKTORIA BJÖRKHAGER

Elkabel utmed väg 506

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning.....	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	4
Metod och dokumentation.....	4
Resultat och tolkning.....	4
Referenser	4
Tekniska uppgifter	5

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

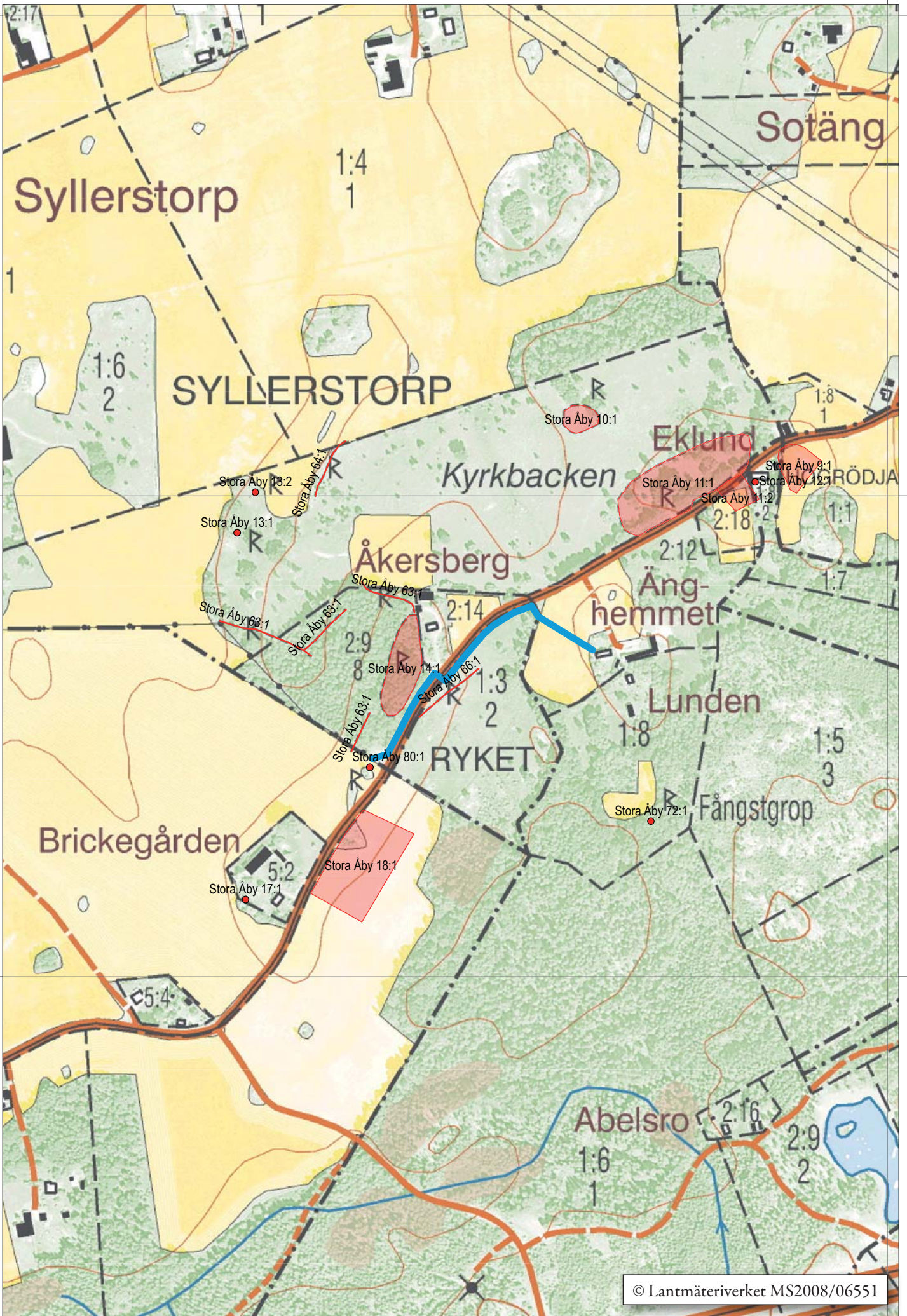
Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde hösten 2000 en arkeologisk förundersökning inom fastigheterna Ryket 1:3 m fl, Stora Åby socken, Ödeshögs kommun. Undersökningen utfördes i samband med flyttning av en lågspänningsledning, till följd av ombyggnation av väg 506. Den befintliga luftledningen skulle ersättas med jordkabel utmed en ca 300 m lång sträcka. Vid undersökningen påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Viktoria Björkhager
1:e antikvarie

Figur 2 t h. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningssträckan markerad med blått. Skala 1:5000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde hösten 2000 en arkeologisk förundersökning i samband med flyttning av en lågspänningsledning, till följd av en ombyggnation av väg 506. Den befintliga luftledningen skulle ersättas med jordkabel utmed en ca 300 m lång sträcka från Brickegården till Lunden inom fastigheterna Ryket 1:3 m fl, Stora Åby socken, Ödeshögs kommun. Arbetet utfördes efter beslut från Länsstyrelsen Östergötland.

Uppdragsgivare var Vattenfall Elnätservice AB, vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för förundersökningen samt utformningen av rapporten var undertecknad. Rapporten har anpassats efter undersökningsresultatet.

Områdesbeskrivning

Det aktuella området ligger inom en mycket fornlämningsrik trakt med bland annat flera gravfält, stensträngssystem och sannolikt även förhistoriska boplatser. Det aktuella arbetsföretaget planerades att ske i ett öppet, kuperat, beteslandskap.

I områdets södra del, som är det lägst liggande, finns ett vattenhål. Söder därom finns ett område med bortodlade stensträngar (RAÄ 18). I detta södra område fanns fortfarande stensträngar vid 1948 års fornminnesinventering. Norr om vattenhålet ligger en stensträng, RAÄ 66. Väster om väg 509 finns ett gravfält, RAÄ 14, med 36 kända fornlämningar som utgörs av 35 runda stensättningar och en treudd. På östra sidan av vägen ligger ytterligare stensträngar, RAÄ 63 och 64, samt enstaka gravar, RAÄ 13 och en skålgropslokal, RAÄ 80. Norr om undersökningsområdet finns gravfältet Kyrkbacken, RAÄ 11, med 21 kända fornlämningar.

I samband med byggandet av E4:ans nya sträckning genom Ödeshögs kommun genomfördes flera arkeologiska undersökningar i närheten. Bland annat undersöktes åkrar, stensträngar, boplatzlämningar och en omfattande järnframställningslokal i det närbelägna Järnstad (Björkhager, Ohlsén & Ranheden 2000 och Räf 2009).

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var primärt att styra markingreppet så att fast fornlämning skadas så lite som möjligt av det planerade

arbetsföretaget och om möjligt justera kabelsträckan så att fornlämningar inte berördes. Om detta inte var möjligt skulle de vid schaktningsövervakningen framkomna fornlämningarna undersökas, dokumenteras samt om möjligt dateras.

Metod och dokumentation

En besiktning av den planerade kabelsträckningen genomfördes, tillsammans med representant för ex-plantören, före schaktningen. Vid detta tillfälle skulle justeringar av kabelsträckningen göras, för att undvika att fornlämningar berördes. På de punkter där det fanns risk att fornlämning skulle kunna beröras trots genomförda justeringar utfördes en schaktningsövervakning.

Den arkeologiska förundersökningen utfördes som en schaktningsövervakning i samband med markarbetena. Schakten skulle dokumenteras på en översiktsplan. Påträffad fornlämning skulle undersökas genom handgrävning och dokumenteras genom fotografering och handritning. Relevanta prover för ¹⁴C-analys skulle tas för att datera eventuella fornlämningar och därmed om möjligt utröna den kronologiska relationen till närliggande redan kända lämningar.

Resultat och tolkning

Sökschakt drogs utmed kanten av väg 506, intill gravfältet (RAÄ 14) och söder om vägen intill stensträngen (RAÄ 66) följdes en befintlig kabel. In till fastigheten Lunden söder om vägen gjordes ett tjugotal sökschakt i en beteshage. Schakten hade en bredd av ca 0,6 m och ett djup av 0,3 - 0,4 m. Under matjordslagret i schakten påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Referenser

- Björkhager V, Ohlsén M & Ranheden H. 2000. *Järnstad ett fossilt odlingslandskap*. RAÄ 73, Stora Åby sn, Ödeshögs kommun, Östergötland. Rapport 5:2000. Östergötlands länsmuseum.
- Räf E och Norr L. 2009. *Järnstad. Järnframställning och boplatser*. RAÄ 155 och RAÄ 159, Järnstad 2:3, Stora Åby socken, Ödeshögs kommun, Östergötland. Rapport 2009:1. Östergötlands länsmuseum.

Tekniska uppgifter

Lokal	Ryket 1:3 m fl, utmed väg 506
Socken	Stora Åby
Kommun	Ödeshög
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 14
Ekonomiska kartans blad	64E 5i NO
Koordinater (n/e)	6456729-6456840/4859587-4861945
Koordinatsystem	SWEREF 99TM
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens dnr	220-7823-00
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens beslut	Muntligt
ÖLM dnr	423/00
ÖLM projektnr	Ä6492
Uppdragsgivare	Vattenfall Elnätservice AB
Kostnadsansvarig	Vattenfall Elnätservice AB
Projektledare	Viktoria Björkhager
Personal	-
Rapportarbete	Viktoria Björkhager
Fältarbetstid	2000-09-07
Totalt undersöktes	300 löpmeter
Fynd	-
Foto	-
Analyser	-
Grafik	Viktoria Björkhager
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273 Rapport 2014:23 © Östergötlands museum

Östergötlands länsmuseum utförde hösten 2000 en arkeologisk förundersökning inom fastigheterna Ryket 1:3 m fl, Stora Åby socken, Ödeshögs kommun. Undersökningen utfördes i samband med flyttning av en lågspänningsledning till följd av ombyggnation av väg 506. Den befintliga luftledningen ersattes med jordkabel utmed en ca 300 m lång sträcka. Vid undersökningen påträffades inget av arkeologiskt intresse.

ISSN 1403-9273

Rapport 2014:23